

Dopisi.

Iz Ljutomera. (Volilni shod) Dolgo smo čakali in vendar smo dočakali, česar smo si najbolj želeli. Naš državni poslanec prečasti gospod kanonik dr. Gregorec sklical je na nedeljo t. j. 14. septembra volilni shod, da poroča svojim volilem o svojem delovanju v državnem zboru. Odkritosrčno rečemo, da nas to zelo veseli. Pri totih prilikah bomo čuli, koliko in kaj storijo naši poslanci za nas uboge in zatirane Slovence. Vsak zaveden Slovenec moral bi se tega shoda vdeležiti. Poglejmo si naše nemčurje, kako se gibljejo. Pred kratkim so si še osnovali društvo „Südmark“, da bi nas ležje na kislem zelju pojedli. Trgajo nam vabila k cesarski veselici, psujejo nam našo slovensko zastavo, preganjajo nas, kjer nas le morejo. In mi bi naj k vsemu temu molčali? In mi bi bili tihi, kadar nam v blato mečejo naše svete pravice, katere nam je podelil naš dobronamerni oča, presvitli cesar? Tega ne smemo nikoli in nikdar! Trdno hočemo držati in braniti pravice, ki nam grejo po postavi. Pa o vsem tem hočemo se pogovoriti v nedeljo pri shodu. Naj nobeden pošten Slovenec doma ne ostane. Odlični možje, skrbite in delujte za mnogobrojno vdeležbo. Gospod dr. Gregorec začne svoje poročilo ob 4. uri popoldne. Shod je v gostilnici g. Iv. Vaupotiči, pri lepem vremenu na vrtu.

Iz Vitanja. (Nova šola v Rakovcu in Celjski listič.) V kratkem se ima odpreti nova šola v Rakovcu. Rakovec je selo v Vitanjski župniji, blizu dve uri hoda na severo-zapadni strani od Vitanja. Dne 10. avgusta se je zbral Rakovski krajni šolski svet, da predlaga, kateremu izmed 2 prošnjikov se izroči učiteljska služba. O tej seji bi svet ničesar ne zvedel, ako bi se ne bilo spoljubilo znanemu dopisniku Celjske „vahte“ pomočiti pero v črni žolč ter zopet enkrat „zdelati“ tukajšnjega g. župnika. Pa mož je „zdelal“ le samega sebe. Dopisnik „vahte“ je brezdvomno ena in ista oseba s tajnikom Rakovskega šolskega sveta, sicer bi ne mogel vseh podrobnosti tako „zvesto“ objavljati. Tajnik tega šolskega sveta navaja v svojem dopisu v „vahti“ odlomek neke vloge, katerega se je sejnemu zapisniku priložila in katero so podpisali vsi navzoči odborniki šolskega sveta. Ta izjava, ki vse okoliščine na drobno razjasni, se glasi tako-le: „Otroci, ki bojo obiskovali novo ustanovljeno šolo v Rakovcu, so otroci katoliških in slovenskih starišev. Celo naravno je toraj, da prejemljejo šolski poduk tudi v duhu svoje katoliške cerkve in v materni slovenski besedi. Kot učitelj na tej novi šoli naj se toraj nastavi mož, na katerega se smejo stariši zanašati, da bo njihove otroke, od katerih bojo enkrat dajali oster odgovor, izrejeval v duhu katoliške vere in v

njihovi materni besedi. Če bi učitelj delal drugače, bil bi mladini le na škodo, ne na hasen. Izmed dveh prošnjikov za učiteljsko službo na novo ustanovljeni šoli v Rakovcu je eden rodom Nemeec, g. F. L., drugi g. M. R. je slovenski rojak. Sodimo toraj, da bo otroke ležje v maternem jeziku podučeval Slovenec g. M. R., kakor pa Nemeec g. F. L. Zanašamo se tudi, da bo g. M. R. z izgledom in besedo skrbel za to, da se njemu izročena mladina podučuje in izrejuje po naukih sv. katoliške cerkve. Zato-raj predlagamo, slavni okrajni šolski svet naj sklene, da se učiteljska služba na novo ustanovljeni šoli v Rakovcu izroči g. M. R.“ Sledi 6 podpisov. Tajniku Rakovskega šolskega sveta, ob enem dopisniku Celjske vahte predsedal posebno oni odstavek v tej izjavi, ki govori o ostrem odgovoru starišev, če bi se njihovi otroci drugače izrejevali, kakor v duhu kat. cerkve in v materni besedi. Pametni izgojevalci mladine — in tem se brez dvoma prišteva tudi dopisnik Celjske vahte — sodijo tako, da je poduk, ki ga otroci prejemljejo v neznanem, njim ptujem jeziku, za nje zgubljen. Znano je, da otroci slovenskih starišev, ki obiskujejo nemške šole, slednjič, ko šolo zapustijo, ne znajo ne nemški, niti slovenski. Če toraj stariši svoje otroke pošiljajo v take šole, v katerih poduka ne razumevajo, zanemarjajo dolžnosti do svojih otrok in so vredni, da se kaznujejo. Ako toraj stariši in njihovi namestniki v krajnem šolskem svetu Rakovskem ne bi povzdignili ob pravem času svojega glasa ter zahtevali od šolske oblasti sposobnega učitelja za izrejo šolske mladine, bi svoje dolžnosti vestno ne izpolnjevali. Udje krajnega šolskega sveta v Rakovcu so storili toraj le svojo dolžnost, da so zahtevali za novo šolo takega učitelja, kateremu bi smeli katoliški stariši z mirno vestjo izročiti svoje otroke, od katerih bojo enkrat odgovor dajali ne pred pisarjem Rakovskega šolskega sveta, temveč pred božjim Sodnikom.

(Dalje prih.)

Iz Bizeljskega pri Brežicah. (Pozor!) Zopet bode kmalo čas triletne dobe potekel, kar je pri nas narodna stranka župana volila. Ali pod tem geslom se je govorilo, pa nič storilo, kar se tiče narodnosti, tamošnji župan bi se moral za beguna ali dezertar imenovati, ker je iz volišča za deželni zbor pobegnil, ne da bi bil glasoval. Zdaj bojo zopet kmalo pokazali, kaki narodnjaki da so, ko bojo volitve za okrajni zastop, torej pa le zopet take volilne može volite, kakor ste jil za deželni odbor, postavim Balona, Janežiča in Škofa, da bojo zopet pokazali svojo nemško omiko. Pri nas že močno agitujejo za županov stol, stari župan Pečnik se že mnogo trudi, da bi zopet župan postal, tudi agituje tisti Balon, ki je Moškona volil pri deželni volitvi, in še naš mesar Škof bi rad

bil. To bo torej zopet lep „teater“, bomo ga pa zopet pili in jedli na medvedovo kožo. Izmed vseh kandidatov je še najboljši sedanji župan; on dobro gospodari in tudi ni „prenobel“, kakor pri nas rečemo. Bog nas varuj starega; onda bi se že morali od daleč odkrivati, ker je sila nobel, in tudi vsi drugi kandidati bi bili sila nobel. Da bi se pa kateri predrznil slovensko uradovati, to bi bil smrten greh, kaj tudi ne, saj drugače nič biti ne more, ker na čisto nemški meji prebivajo, to je ob Sotli. Ali ker imajo gori Breški „guspudi“ svoje vinograde, postavim Šnidersi, sode fabrikant Delkot, Potočnik, Kapelski Sorčič, s temi se morate „tajč“ pogovarjati, ter druga slovenski ne znajo, kakor denar jemati od kmetov. Vidite, dragi bralci, kaki Slovenci da smo mi Bizeljanci, vsi bi bili pač najrajši „taič poškruben in poreden“, da bi se ločili od drugih sosedov; kdor pa še dosti ne ve, kaj je volitva, naj pride k nam! Pri nas se bo naučil in si naj še kako pooblastilo priskrbi, potem bo že želodec vesel, ker pri nas bojo kar ponujali jed in pijačo. Kdor pa dvomi, da ni tako res, naj se pride sam prepričat, bo tudi videl našega g. poštarja hudega nad Slovenci, ter vse rajši vidi, kakor Slovenca. Sliši se tudi, da bo moral Kapelski župan tron zapustiti, ker so njegovi rekurzi ničevi; zdaj že od svečana po sili sedi na županovem stolu. Ako se mu ni prirastel, zdaj ga bo gotovo zapustil, bojimo in veselimo se tistega dne, ko mu bojo zvezde rezali, kajti strašno bojo nemški duhovi rogovilili, in besni se zvijali; gotovo bo jok in škripanje zob, preden mu bo šel občinski pečat iz rok. Tudi njemu naj veljajo besede: Sorčič župan zdaj pa nikdar več!

Od St. Janža na Dravskem polji. (Požarna bramba.) Pri nas se je ustanovila pred kratkim časom požarna bramba ali kakor se bere na njihovem oblačilu, F. F. „freiwillige Feuerwehr“. V nedeljo, dne 24. avgusta, ob treh imela je svojo prvo vajo in se je, kar se tiče vaj, jako dobro obnesla. Pa žal, da je napravila ta vaja veliko sramoto pred slovenskim svetom. Vedno je naša fara stala za narodno stvar, a sedaj širi se kar v hipu nemčurizem med slovenske naše farmane in bi tudi pri nas že „Südmark“ rada začela rogoviliti. Ti možje iz Ptujja so jako pametni, a mi kmetje tudi nismo zabiti. Ako hoče naš gospod stotnik ali kakor se sam imenuje, Hauptmann, nemško vodstvo imeti, naj si poišče druga tla, ne pa slovenska. Tukaj smo še mi, Slovenci, gospodarji in ostanemo, dokler nas kaj živi. Slišimo, kakšen vzrok ima naš hauptman zoper slovensko poveljništvo, in ž njim tudi nekaj drugih gospodov, imena pa hočemo za sedaj zamolčati: Slov. jezik ni za to pripraven! Lep vzrok se ve za takega, kateri nič ne misli. Imajo kranjska požarna

društva tudi nemško vodstvo? Gospoda draga, kaj porečete k temu? Ali ni nam treba tako daleč iti. Podajmo se v vrlo Središče in tukaj slišimo slov. vodstvo in slov. pozdrav, ne pa „gut heil“. Vrlim Središčanom pač gre za stvar, za narodnost, ne pa za grla. Ko so se večer ob 6. uri napitnice vršile na nemško gospodo iz Ptujja, slišali smo žal iz slov. ust: hoch in gut heil! Ali ste Vi Slovenci? Sram Vas bodi! Če Vas še je kaj narodnjakov v tem društvu, vzdignite se in pokažite, da tu prebiva slov. rod. Odstopite raji od takega vodstva, kakor je sedaj in volite si narodnjake ter pokažite, da ostanete zvesti sinovi matere Slavije. Vzemiti v izgled vrle Središčane! Črna zemlja naj pogrezne, kateri odpade od narodne stranke!

Od Slatine. (Volini shod.) Dr. Lavoslav Gregorec je poročal 31. avg. svojim volilcem rogaškega okraja o svojem delovanju v državnem zboru. Slavni naš poslanec povdarja, kaka nesreča je za nas Slovane dualizem, kajti ko bi bili vsi Avstrijani zastopani v Beču, imeli bi Slovani ogromno večino. A da-si smo razpolovljeni, morali bi še vendar Slovani 214, Nemci pa 141 poslancev imeti. Po krivični razdelitvi imamo pa mi v resnici le 150 poslancev, Nemci pa 200. Tako je prišlo gospostvo v Avstriji popolnoma v liberalno nemške roke. Kako so ti ljudje gospodarili, to ve vsakdo. Zadolžili bili so tako državo, da je bilo treba vstrajnega napora pa tudi vstrajne varčnosti, da so se dolgovi nekaj pokrili. To v pojasnilo, kako liberalni Nemci dobro gospodariti znajo. Kako je naš g. poslanec delaven, kažejo nam njegovi mnogobrojni govori. Govoril je 11krat pri raznih prilikah. Veliko sitnosti imel je g. poslanec pri poljedelskem ministerstvu, predno je dosegel s pomočjo svojih somišljenцев, da mu je obljubil minister trsovine za amerikansko trto na državne stroške in da so oni, koji sadijo amerikansko trto, 10 let prosti davka. Po dolgem naporu doseglo se je sedaj tudi, da se mora v vojaških zalogah cena vsakemu blagu naznaniti in da se mora od vsakega, ne samo od židov, blago pod naznanjeno ceno sprejeti. Največje važnosti pa je delovanje našega g. poslanca gledé ednakopravnosti narodne: Vsled določbe § 19 morali bi vsi narodi v Avstriji ednake pravice imeti! Ali jih pa tudi resnično imamo? — Ne! Kje so slovenske višje gimnazije, kje je slovensko vseučilišče? — Nikjer ni kraja, kjer bi se Slovenec popolnoma izobrazil v svojem maternem jeziku. To betvice, kar smo sedaj dobili, namreč tisti dve paralelki v Mariboru je zasluga naših poslancev in torej več ali manj g. Gregoreca. Ali pa imamo upanja, da dobimo, kar nam gre? Ne, dokler bodo sedanji Nemci izvrševalci postav! Kako tedaj pomoči? — Pravice tedaj dosežemo, ako se, kakor je g. Lav. Gregorec

rekel v državnem zboru, ločimo Slovenci in Nemci. Naj bodo Nemci záse, mi pa záse! Združimo se Štajarci s Krajnci, Primorci in Gorotanci! To združenje vseh Slovencev v eno skupino bilo bi tudi velike važnosti za Avstrije, kajti mi bili nepremagljivi jez proti navalom laške sile. Ako pustimo, da se Lahji še nekaj časa po Primorskem šopirijo, kakor sedaj, bomo se še grdo z njimi pogledali! Če pa dobimo Slovenci in Hrvati na Primorskem svoje pravice, bode Lahom kmalu minola misel, da je Primorsko laška provincija in zginoli bodo, od koder so prišli, mirnim potom. Slednjič opazarja nas še naš g. poslanec, naj se trudimo, da dobimo kmetske zbornice. Obljুবovaje nam, da bode delal vstrajno za svoj rod slovenski, konča svoj govor.

Iz Ljutomera. (Glediška igra.) Prihodnjo nedeljo t. j. 14. t. m. bode ljutomerska čitalnica zopet priredila veselo zabavo. Igrala se bode glediška igra „Kje je meja?“, katero je spisal Jožef Ogrinec. Razven tega bode nam pomagal vrli naš evenski tamburaški zbor in tudi čitalniški pevci zapeli bodo nam mičnih pesmic. Zabava se bode vršila v gostilni gosp. J. Vaupotič-a. Začetek je točno ob pol sedmi uri zvečer. Vstopnina za osebo 20 kr. Otrokom je prepovedan vhod. Upamo, da bo vsak prišel, ki se rad v poštenu in veseli družbi slovenski zabava.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Dr. Gruscha, kneznadškof na Dunaji je prejel od Nj. veličanstva čast in naslov „tajnega svetovalca“, dr. Aichner, knezoškof v Brixenu, pa veliki križ Franc-Jožefovega reda. — Na Českem raste skorej z vsako volitvo število mladočeskkih poslancev v češkem dež. zboru in tako je če dalje manj upanja, da se dožene sprava med Čehi in Nemci. Vidi se, da tudi grofu Taaffeju ni veliko na tem, če se doseže ona sprava ali ne. Gospod minister jo lahko krene tudi na levo, na liberalno stran in ta mu je vidno bolj pri srci. — Velike povodnji so bile v preteklem tednu v Pragi, v Budejevicah in deloma tudi po Moravskem. V Pragi je voda razdrila most, ki že sicer čez 500 let stoji. Vsled povodnji je veliko ljudi zgubilo svoje imetje in pobira se za-nje sedaj po vseh avstrijskih deželah, da se jim vsaj nekaj pomore. — Na Gorenjem Štajarskem bodo koncem tega meseca imenitni gostje o cesarskem lovu, med njimi tudi nemški cesar. — Nekateri gospodje v Gradci se bojijo, da jim bode vlada društvo „Südmark“ razpustila, ker je vse, kar to „nepolitično“ društvo počenja, v prvi vrsti politično in na škodo slov. ljudstva. Zadnje je sicer resnica, toda mi še nimamo upanja, da stori vlada že k malu

kaj zoper to društvo. — Volitve za dež. zbor koroški so sicer vse nemške, liberalne, a tudi Nemci jih niso po vsem veseli, kajti več „mladih“ bo poslej v zboru, in ti so starim vendar-le prenagli in torej nevarni. — Pri slavnosti gasilnega društva v Beljaku sta bila tudi dež. predsednik, baron Schmid-Zabierow in dež. glavar, dr. Erwein. To pa govornikov ni motilo ter so blizu vsi jahali pragermansko kljuse, da-si društvo ni politično. — Po Kranjskem klati neko človeče, najbrž krivonosno, ki ponuja raznih podob na prodaj, med njimi tudi nag-njusne. Delalke v tovarni na Vevčah pa so mu tacih podob kupile ter so jih mu pred očmi sežgale. To je bilo sicer lepo od delalk, toda žalostno je, če gosposka pusti take ljudi med ljudstvo, ki ga pridejo pačit. — Novi ces. na mestnik za Primorje, vit. Rinaldini pridobiva si čedalje več srca tudi slov. ljudstva, škoda, da zna slovenski le za največjo silo. — Ministerstvo stopa sedaj precej trdo lahonóm v Trstu na prste ter jim ne dovoli novega društva na mestu „pro patria“, češ, da ne gre še dalje dražiti ljudi, ter jih navajati na dela veleizdaje — na petarde. — Nič se ne izve, kaj misli laška večina v dež. zboru za Istro nasproti slov. poslancem, ki so voljeni na novo, da-si jih na prvo ni potrdila, se ve, da jim je bila s tem storila krivico. — Hrvaški zabor snide se prve dni meseca oktobra v Zagrebu in ni dvoma, da bode po svoji večini banu, grofu Héderváryju čisto na voljo. — V ogerskem ministerstvu izvrši se te dni nekaj spremembe ter stopi va-nj grof Szögényi za ministra kraljeve hiše, na mesto barona Orczy. Szögényi je bojda zmeren Madjar. Dobro, če je tako.

Vunanje države. Kakor se trdi za gotovo, pokličejo sv. oče León XIII. nuncija v Lizaboni msg. Vanutellija v Rim in sicer za to, da prevzame pri sv. očetu posle gledé na zunanje zadeve. Se ve, da postane potem kardinal Rimske cerkve. — Po vsej Italiji bodo k malu volitve v drž. zbor in mogoče, da ne bodo po volji ministerstvu Crispi in tedaj pobere menda Crispi in tovariši šila in kopita ter zapustijo ministerske stole. Bilo bi to že želeti, ali do tega še je dolga pot. — Na Francoskem se godi še vedno sem ter tje huda krivica katol. redovnikom. Tako je te dni vlada zatrla dominikance v Havru, ne da zna kdo izmed njih, kaj da bi bilo tega krivo. — V Lüttichu, mestu v Belgiji, vrši se te dni velik shod katol. veljakov. Najbolj jim hodi na tem shodu za to, kako se srečno reši delalsko vprašanje. — V Nemčiji niso nič kaj zadovoljni z Rusijo. Pravi se, da cesar Viljem II. ni ničesar dosegel, ko je bil pri ruskem carji in v resnici še ne vidi človek znamenja, da ste si te dve veliki državi stopili bližje ter si brž še ne boste tako hitro podali rok v prija-